RAADSVOORSTEL

D19.012852
ZK19003979

DATUM	3 februari 2020
AGENDAPUNT	2.03.01 en 3.06.01
ONDERWERP	Doordecentralisatie taken en budgetten kwetsbare inwoners (MO/BW)
PORTEFEUILLEHOUDER	W. Bijman
PROGRAMMA	Programma II: Welzijn & Zorg
BELEIDSVELD	Zorg en voorzieningen
ZAAKNUMMER	ZK19003979

AANLEIDING

De rijksoverheid is van plan om vanaf 2022 de financiering van regionale voorzieningen voor kwetsbare inwoners, zoals dak- en thuislozenopvang (Maatschappelijke Opvang, MO) en beschermd Wonen (BW), te veranderen. Nu is Hoorn centrumgemeente en ontvangt alle rijksmiddelen voor Westfriesland. De komende jaren worden de middelen stapsgewijs verdeeld over alle gemeenten. Ter voorbereiding op de wijzigingen werken de Westfriese gemeenten aan samenwerkingsafspraken over onder andere de toegang tot zorg en de budgetten. Een externe kwartiermaker (DSP) heeft hier over een advies uitgebracht waarmee het college heeft ingestemd.

KADER

- Wet Maatschappelijke Opvang (WMO) 2015
- Toekomstvisie Kwetsbare Inwoners 2018 – 2023 (regionaal beleidskader)
- Kamerbrief Voortgangsrapportage BW en MO van 4 juli 2019

WIJ STELLEN VOOR

1. vanaf 2022 de middelen voor bekostiging van regionale voorzieningen MO/BW, de regionale toegang en de gemeentelijke backofficetaken regionaal te bundelen;
2. het regionaal budget en de bestedingen daarvan te laten beheren door de gemeente Hoorn (inclusief egalisatiereserve);
3. jaarlijks 5% van het regionale budget te laten reserveren voor innovatie (door Hoorn);
4. een egalisatiereserve van maximaal 5% van het regionale budget aan te laten houden voor situaties waarin het regionaal budget ontoereikend blijkt;
5. een eventueel resterend positief resultaat boven het afgesproken maximum van de egalisatiereserve te verdelen over de Westfriese gemeenten op basis van de objectief verdeelde middelen voor BW;
6. de egalisatiereserve aan te vullen bij een negatieve stand tot minimaal een neutrale stand op basis van de objectief verdeelde middelen voor BW;
7. de middelen voor begeleiding (BG) bij de lokale budgetten sociaal domein te (blijven) onderbrengen;
8. de van Hoorn te ontvangen middelen uit de vrijgekomen reserve MO/BW toe te voegen aan de reserve sociaal deelfonds met het oog op eventuele tekorten in het Sociaal Domein dan wel onvoorziene uitgaven als gevolg van de doordecentralisatie MO/BW;
9. en het college opdracht te geven om in het kader van de uitvoering van dit raadsbesluit een nieuw regionaal samenwerkingsconvenant op te stellen en te ondertekenen.

BEOOGD RESULTAAT

Voor iedereen is er een veilige, passende en zelfstandige woonplek met voldoende ondersteuning in de thuisomgeving om hier te kunnen blijven wonen. Als het echt niet anders gaat, kan iemand een tijdje verblijven bij een zorginstelling

ONDERBOUWING

Bundeling van middelen (beslispunt 1 en 2)

Op dit moment is de gemeente Hoorn centrumgemeente. Dit betekent dat Hoorn de middelen voor de gehele regio ontvangt (in totaal € 15,5 miljoen). Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen, te weten voor BW, stapsgewijs herverdeeld. Elk jaar krijgt Hoorn minder budget voor BW en de afzonderlijke Westfriese gemeenten meer. De overige middelen (voor MO/VB/OGGZ) blijven tot minimaal 2026 bij Hoorn.
Een logisch gevolg van de gezamenlijke regionale beleidsvisie waarin samenwerking voorop staat, is de vorming van een regionaal budget. Bovendien zijn gemeenten verplicht, ook na 2022, met elkaar samen te werken.
Intramurale voorzieningen zijn dure, gespecialiseerde voorzieningen die het beste gezamenlijk in stand gehouden kunnen worden. Een regionaal budget biedt de beste mogelijkheden om snel de voorzieningen aan te passen aan veranderende behoeften.
Het beheer van het regionaal budget kan het beste bij één gemeente ondergebracht worden. Hoorn heeft ervaring met het beheer omdat het nu centrumgemeente is. Daarom ligt het voor de hand dat Hoorn het regionale budget gaat beheren.

ALTERNATIEF: elke gemeente behoudt zijn eigen budget. Dit betekent dat voor elke voorziening afzonderlijke afspraken worden gemaakt tussen een gemeente en een zorgaanbieder. Dit komt de efficiency niet ten goede. Voor zorgaanbieders is dit omslachtig. Zij zijn voorstander van één aanspreekpunt in de regio.

Egalisatiereserve en innovatiebudget (beslispunt 3-6)

Het uitgangspunt bij het regionale budget is dat financiële plussen en minnen gedeeld worden op basis van solidariteit. Niet alle kosten zijn namelijk goed te voorspellen. Om onverwachte tegenvallers gemakkelijk(er) op te kunnen vangen is de vorming van een egalisatiereserve nodig. DSP adviseert om een egalisatiereserve aan te houden van 5% van de gebundelde rijksmiddelen in een jaar. Dit percentage is gebaseerd op de reserve die wordt aangehouden voor de reserves Sociaal Domein in Hoorn.
Deze omvang, gebaseerd op de 5%-norm, is gelet op de dure ondersteuningsvormen waar deze betrekking op heeft niet bijzonder hoog. Als er een extra inwoner gebruik moet maken van een BW-voorziening, dan stijgen de kosten met €70.000 per jaar. Door naast de egalisatiereserve ook een innovatiebudget in te stellen, wordt dit risico ondervangen. Dekking voor tegenvallers vinden in beginsel plaats binnen het innovatiebudget voor zover dit niet besteed wordt. Wanneer dit ontoereikend is, wordt de egalisatiereserve aangesproken.
Na het instellen van de 5%-norm per 2022 komen meevallers ten goede aan de individuele gemeenten indien en voor zover de reserve gelijk is aan deze norm. Als de reserve door tegenvallers uitkomt onder de 5%, dan wordt deze aangevuld met de positieve resultaten van daaropvolgende jaren. Wanneer de reserve een negatieve stand bereikt, dan vullen de gemeenten deze samen aan tot minimaal een neutrale stand. Indien deze situatie zich

(dreigt) voor te doen, worden nadere afspraken gemaakt over eventuele aanvulling.

ALTERNATIEF: geen mogelijkheden inbouwen voor onverwachte extra uitgaven en vernieuwing; bij een positief resultaat vloeit er meer naar gemeenten terug. Als er tekorten zijn, dan moet elke gemeente direct apart een besluit nemen over de aanvulling.

Middelen voor begeleiding blijven lokaal (beslispunt 7)
Op dit moment zijn de rijksmiddelen voor ambulante begeleiding onderdeel van de lokale budgetten sociaal domein. Hiermee wordt de begeleiding betaald die (psychisch) kwetsbare mensen krijgen om thuis te kunnen blijven wonen. Het staat los van de intramurale voorzieningen. Voor de nieuwe situatie is het logisch om dit te handhaven.

ALTERNATIEF: ook onderbrengen in het regionale budget. Nadeel: de toegang hiervoor ligt nu bij de afzonderlijke gemeenten/wijkteams. Dan is het lastig (en verwarrend) als de financiering op een andere manier is geregeld.

Bestemming door Hoorn te verdelen middelen (beslispunt 8)
Hoorn heeft ten behoeve van de voorzieningen MO/BW een reserve opgebouwd. Gezien de verder oplopende tekorten die veel gemeenten in het Sociaal Domein hebben, wordt aan de raad van Hoorn voorgesteld om deze reserve gefaseerd af te bouwen en de vrijgekomen middelen te verdelen over de Westfriese gemeenten. Deze herverdeling komt bovenop de 1 miljoen euro waarover bij de vaststelling van de Najaarsbijstelling 2019 al door Hoorn is besloten. In totaal gaat het voor Koggenland naar schatting om € 280.000. Onbekend is nog welke implementatie- en innovatiekosten de doordecentralisatie van MO/BW vanaf 2022 met zich mee brengt. Het rijk vraagt in dat kader om het realiseren van voorzieningen op maat en dichtbij de doelgroep. Om die reden en vanwege onzekere resultaten binnen het Sociaal Domein wordt geadviseerd de middelen te reserveren.

ALTERNATIEF: de middelen niet reserveren.

Samenwerking via een publiekrechtelijk convenant (beslispunt 9)
Nu is de samenwerking tussen de Westfriese gemeenten geregeld in een samenwerkingsconvenant, dat de colleges met elkaar hebben afgesloten als uitwerking van de Toekomstvisie. Er zijn goede ervaringen met deze vorm. Het huidige convenant houdt echter nog geen rekening met de komende doordecentralisatie. Daarom moeten de colleges de samenwerkingsafspraken actualiseren.
De samenwerkingsafspraken die DSP voorstelt bouwen voort op de Westfriese Toekomstvisie. Zij gaan over de volgende onderwerpen:

- spreiding van intramurale voorzieningen over de regio
- positionering van de front office / regionale toegang;
- financiële kaders en de wijze waarop gemeenten de financiële risico's willen delen;
- positionering van de diverse back office taken;
- inhoud en juridische vorm van de regionale samenwerking

ALTERNATIEF: er zijn andere vormen van samenwerking denkbaar, zoals een

gemeenschappelijke regeling of een stichting. Afgezien van de goede ervaringen met de huidige vorm kleven aan apart op te richten rechtspersonen ook nadelen, zoals extra bestuurlijke drukte door het functioneren van aparte besturen (dagelijks bestuur, algemeen bestuur, Raad van Toezicht).

DRAAGVLAK

DSP heeft voor het opstellen van het integraal advies gesproken met de betrokken partijen, zoals de regionaal ambtelijke beleidsgroepen, de bestuurlijke portefeuillehouders, de cliënten- en adviesraden, raadsleden en maatschappelijk (zorg)partners. Uit de gesprekken en bijeenkomsten bleek dat het advies van DSP breed wordt gedragen.
Op 5 september jl. heeft het Madivosa (wethouders overleg Westfriesland Sociaal Domein) ingestemd om op basis van het advies van DSP de besluitvorming in de raden in gang te zetten.

FINANCIËN

In de meicirculaire van 2020 zal meer duidelijkheid worden gegeven over de omvang en de fasering van de middelen die voor MO/BW per gemeente beschikbaar komen.

PACT VAN WESTFRIESLAND

Het thema MO/BW staat op de longlist van acties die zijn geformuleerd als uitkomsten van de werksessies voor het Pact: bovenregionale samenwerking voor kwetsbare inwoners (incl. dementerenden, MO/BW): ketensamenwerking/ werkwijze optimaliseren.

COMMUNICATIE

De ketenpartners worden per brief door de gemeente Hoorn geïnformeerd over de samenwerkingsafspraken.

VERVOLG

Ná besluitvorming wordt een implementatieplan opgesteld. Voor de uitvoering van het implementatieplan wordt een tijdelijke projectleider aangesteld. 2021 wordt een overgangsjaar en in 2022 is alles volledig operationeel.

BIJLAGEN

Advies doordecentralisaties DSP groep Amsterdam

Datum college: 17 december 2019

Burgemeester en wethouders van Koggenland.